

בשנער

ידיעות קיבוץ הזורע - כ"ב תמוז התשע"ט - 25.07.2019

טעימה קטנה מרוסיה הגדולה
ריימונד אליס | עמוד 8

מבט למ.ב.א. - ריאיון עם אורי מוריס
אילת ראטס | עמוד 3

אפילוג לויכוח ישן
שמעון שתיל | עמוד 10

יהודים שהצילו יהודים בשואה
אילן בר | עמוד 6

תוכן עניינים

- 3 | **המדור לשיתוף הציבור א'**
מבט למ.ב.א - ריאיון עם אורי מוריס / אילת ראטס
- 4 | **עדכונים מהנעשה בקיבוץ**
מהנעשה בחינוך / עידית עזר ומיכל לבסקי-טל
עדכוני תרבות / איריס רפאלי
מבזקי חקלאות / חקלאי הזורע ואילת ראטס
- 6 | **המדור לשיתוף הציבור ב'**
יהודים שהצילו יהודים בשואה - 120 שנה
להולדת וילפריד ישראל / אילן בר
- 7 | **מצדיעים לפורשים לגמלאות**
אדווה גל / דובי זמר ולנה נוימרק
- 8 | **חורשים את העולם**
טעימה קטנה מרוסיה הגדולה / ריימונד אליס
- 9 | **ענייני השעה**
אפילוג לויכוח ישן / שמעון שתיל
- 10 | **היה היה**
חדר האוכל מתחדש / צוות הארכיון
- 12 | **תרבות ופנאי**
פינת התובנה / בועז בש מרץ
טיפת מיתולוגיה / אהוד דור
- 13 | **שביליסטים**
יומן מסע / ניר רענן
- 15 | **לקראת שבת**
פרשות השבועיים / דובי זמר
אחרי הכל שיר
סוף פסוק
- 15 | **לוח מודעות**
- 15 | **שו"ת**
גדעון אמיר / דני נהב

מערכת בשער

עורכת
אילת ראטס

עיצוב ועריכה גרפית
אנה אבריאל

טלפון
050-7450642

דוא"ל
bashaar.hazorea@gmail.com

השתתפו בגיליון זה
אורי מוריס, עידית עזר ומיכל
לבסקי-טל, איריס רפאלי,
חקלאי הזורע, אילן בר, דובי זמר,
לנה נוימרק, ריימונד אליס,
שמעון שתיל, צוות הארכיון,
בועז בש מרץ, אהוד דור, ניר רענן,
דני נהב, גדעון אמיר ואילת ראטס.

הגהה
מרים גרוס ועמוס אורן

תמונת שער
הדשא החדש בשכונה החדשה
צילום: אילת ראטס

הפצה
שי מוריס, רינה רשקוב

חבט למ.ב.א - ריאיון עם אורי מוריס

"יש לי מ.ב.א אבל אני לא יודעת מה עושים שם", אמרה גברת קיבוץ הזורע בסרטון **SO LOW**, שהופק לרגל חג הקיבוץ האחרון. אתם אולי צחקתם, אבל אורי מוריס, מנהל טכני במ.ב.א, לקח זאת ברצינות והחליט להרים את הכפפה ולהסביר לנו מה עושים שם, בין הרפת לפלסטופיל. / אילת ראטס

יש לכם מתחרים בשוק או שאתם לבד בתחום הזה?

בהחלט יש לנו מתחרים, בעבר התמודדנו מול המעבדות הגדולות והותיקות (שנזכרו לעיל), וכיום אנו עובדים איתן בשיתוף פעולה. אבל מעבדות חדשות צצות כפטריות אחרי הגשם, ואנו חייבים לחדש ולהשתפר על מנת לשמור על הקיים ולהמשיך לגדול.

מה לדעתך סוד ההצלחה של מ.ב.א?

סוד ההצלחה של מ.ב.א נובע מההקפדה על הפרטים - קטנים כגדולים, והחתימה למצוא פתרונות יצירתיים לפי צורכי השוק, גם כשהמשמעות היא "להמציא את הגלגל".

שאלת ברצינות - האם לדעתך יש קשר בין השורשים 'היקים' והדייקנות המתחייבת מכך, לעובדה שמ.ב.א הוקמה ומשגשגת דווקא כאן?

מ.ב.א הוקמה בהזורע על מנת להוות מקור תעסוקה נוסף בקיבוץ, עם דגש על פתרון לעובדים מבוגרים, שכבר לא יכולים "לעבוד בשדות". השורשים היקים של הקיבוץ בהחלט תרמו להצלחת מ.ב.א, כפי שניתן ללמוד מהסיסמה שלנו: "קובעים ערך לדיוק".

מי הם העובדים בחברה, בעבר ובהווה?

עובד מעוז, לאחר כהונתו כרכז משק, התמנה לחפש להזורע ענף תעסוקה ומרכז רווח חדש ומכאן צמח 'הפרוייקט', כפי שמ.ב.א כונתה אז. צוות ההקמה כלל את שאול כוכבי, שהתמנה למנכ"ל הראשון של החברה, דורון פלד ואילן לנדסמן. יחד איתם למדו ברפאל ובי'ד

ספר לנו קצת על מ.ב.א באופן כללי

מ.ב.א (מרכז בקרת איכות) פעילה משנת 1986 וכיום זו מעבדת הכיוול הגדולה בארץ. כיוול כלי מדידה נועד לוודא כי המידה הנמדדת נכונה, שהערך הנמדד נכון. תחומי הכיוול שלנו הם: אלקטרוניקה וחשמל, טמפ' ולחות, זמן, סיבובים לדקה (סל"ד), מסה, כוח, אורך זווית, קשיות, לחץ, נפח, מומנט, רדיומטריה, חומציות (pH) ומוליכות. ברוב התחומים אנחנו מחזיקים את המאסטרים ברמה הגבוהה ביותר בארץ. המאסטרים שלנו מכיילים, בין היתר, חלק מהמאסטרים של שלוש המעבדות הגדולות - 'רפאל', תעשייה אווירית ומכון התקנים. בנוסף, אנו עוסקים גם בהדרכה במרכז ההדרכות שלנו ובתחום ה'ולידציות (תיקוף).

מהו התפקיד שלך בחברה?

מנהל הטכני, אני אחראי על כך שהדברים ייעשו באופן הנכון - לפי תקן מסוים, או לפי פרוטוקול שקבענו. כמו כן, אני מוביל את המו"פ (מחקר ופיתוח) של מ.ב.א.

עבור אלו שלא מתמצאים במספרים - מה גודל החברה? מה היקף הפעילות?

נכון להיום עובדים במ.ב.א 100 עובדים, המכיילים מעל 80,000 מכשירים בשנה - בכל הארץ. זהו אחד הענפים הרווחיים ביותר בקיבוץ, מזה שנים רבות. הרווח הנקי של מ.ב.א בשנים האחרונות עמד על כ-2 מיליון ₪ ומעלה בשנה, עם מחזור של כ-24 מיליון ₪ בשנה. המגמה היא מגמת צמיחה ויש רצון לקלוט עוד עובדים.

למי שעדיין תוהה מה עושים במ.ב.א, וקס אל מי שרצה להכיר אותנו מקרוב - הינכם מוזמנים לביקור וסיור באוקס, ביום שישי ה-2.8 בתשע הבוקר. הרשמה על אורח המועדון.

צוות מ.ב.א בביקור אצל לקוחות - טייסת F-35 בבסיס נבטים.

באווירה משפחתית ובהרגשה שההשקעה שלך תורמת ישירות לקיבוץ, בניגוד לעבודה במפעל או חברה פרטית, שלא תמיד יש להם זיקה חזקה עבורך. אנחנו נשמח מאוד לצרף לשורותינו חברי קיבוץ נוספים.

אילו אנשים אתם מחפשים?

אנו מחפשים אנשים שרוצים לבנות מקצוע במ.ב.א לטווח ארוך, צעירים, מבוגרים נשים וגברים. כמעבדה גדולה יש לנו משרות רבות בתחומים מגוונים. לרוב המשרות דרושה הסמכת הנדסאי או טכנאי, אבל יש לנו גם מערך איכות ושיווק ומערך לוגיסטי, כך שאנחנו מחפשים לא רק אנשים עם תואר אקדמי טכני.

איך אתם רואים את העתיד שלכם כחברה? לאן אתם שואפים?

יש לנו מספר מטרות, קרובות ורחוקות, החל מפיתוח תחומים נוספים והתרחבות אורגנית וכלה בתוכניות שאפתניות, שנידונות במועצת מנהלים ויאפשרו שינוי משמעותי. כולי תקווה שבקרוב התוכניות הללו יאושרו ונוכל להתפתח בעוד מספר ערוצים.

תודה לאורי על הריאיון וההסברים המדויקים ובהצלחה גם בהמשך.

אוחמניק לזכות הסטאון הקמת מ.ב.א. – האגנקה

והגיעו להחליף את הצוות בצוהריים, מה שאפשר לכולנו לחזור רעננים ומלאי כוחות לפעילות, וכן לנציגת ועדת חינוך, עופרית בר,

שדאגה לפינוק מתוק.

בימים אלו, לצד השגרה, אנו בהתארגנויות לקראת תחילת השנה. משלימים חוסרים, מנקים ומצטיידים, על מנת להתחיל את השנה בבתים נקיים ומסודרים.

שיבוצי הצוותים... עדין חסרים לנו מספר אנשי צוות ואנו פועלות במרץ למצוא את המתאימים/ות ביותר. אנו בטוחות שהצוות בהזורע הוא מעולה וסומכות על כל אנשי הצוות, שיעשו את המיטב, על מנת לתת לכולנו התחלה רגועה ושנה נפלאה.

תאריכים חשובים לקראת סיום השנה:

ימי ביקורים: יתקיימו בימים שני עד רביעי 19-21.8 בין השעות 10.00 ל-11.00.

יום העבודה האחרון של המערכת - חמישי ה-22.8 היערכות: מיום שישי ה-23.8 עד שבת ה-31.8 המערכת תהיה סגורה, לצורך היערכות וחופשה של הצוות.

יום פתיחת המערכת: ראשון ה-1.9 תחילת שנת הלימודים החדשה, תש"פ.

קיץ נעים וחופש מוצלח לכולם מיכל ועידית

לבנים' את מקצוע הכיול - עירית הוקר, נחמה נהב, הורציו קרוסו, משה כהן, יצחק צינר, גדעון אמיר, אורנה מירון ושושי שחף (מקווה שלא שכחתי מישהו). במקור כל העובדים היו חברי הקיבוץ. כיום, המעטים שנשארו מדור המייסדים, עומדים כבר לקראת פרישה. העובד הצעיר ביותר הוא בן 21 והמבוגר בן 76 - עודד תל צור. משה כהן, שעבד במ.ב.א עד לפני שנה וחצי, פרש בגיל 84. נכון להיום, מתוך 100 העובדים שלנו, רק 14 הם חברי הזורע.

מדוע, לפי דעתך, חברי הזורע (עדיין) לא נוהרים אליכם?

אולי דבק בנו דימוי של 'זקנים', שעושים שוב ושוב את אותו דבר... אבל האמת היא שאנחנו מתפתחים ומתחדשים כל הזמן, למשל מחלקת הרדיומטריה (לייזרים) שהוקמה לאחרונה, הדרכות ותחומים ייחודיים נוספים. המקום מתפתח, מרוויח ויש עתיד מקצועי בהרבה תחומים. לא פחות חשוב מכך - מ.ב.א הוא מקום עבודה משפחתי. אנחנו עושים יחד חגים משותפים, ימי הולדת, כולם מכירים את כולם והדלתות תמיד פתוחות - מהמזכירה ועד המנכ"ל.

לצערי, כרגע יש מעט מידי חברי קיבוץ שעובדים במ.ב.א, ועוד פחות מזה אנשים שרואים את עתידם במ.ב.א. יש לציין שגם אני 'נחתתי' במ.ב.א לגמרי במקרה, לפני מספר שנים. צריך לזכור שקיימים יתרונות רבים לעבודה בתוך הקיבוץ, החל מחיסכון בזמן הנסיעות וזמינות, וכלה

עדכונים מהנעשה בקיבוץ

מהנעשה בחינוך חינוך בקיץ

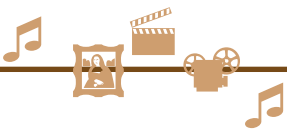

בחינוך, הקיץ כבר במלוא הדרו. חם, מהביל ומזכיר לנו שעוד רגע מסתיימת שנה ומתחילה לה חדשה.

בגיל הרך השגרה נמשכת, ומתובלת בשיעורי שחייה בבריכה, לגנים "שקד" ו"חצב", ופעילויות מים בגיגיות בבתים האחרים.

במרחבים ובנעורים אנו בשיא תקופת הקיץ, העמוסה בפעילויות: קבוצתית, העמקת היכרות עם מקומות שונים בקיבוץ, תזונה נכונה, חיבור בין דורי וכו'. ישנן נסיעות למקומות שונים בארץ ופעילויות ליליות, בהתאם לגיל. המוטיב המרכזי שלנו בקיץ הוא הנאה וכיף, ולתוכו אנו מכנסים את הערכים שלפיהם אנו עובדים כל השנה.

בתחילת החודש יצאנו לערב צוות מפנק ומגבש, ב'סקולנרי' ביגור. קיימנו 'קרב סכינים' בין שתי קבוצות, למדנו להכין מטעמים איטלקיים וקינחנו בארוחה מפנקת, מעשה ידינו, ובמשחק "קהוט", שבחן כמה הצוות מכיר את עצמו ואת המערכת, בה כולנו עובדים. זאת הזדמנות לומר תודה גדולה, לכל ההורים שהתנדבו

- יום שישי 2.8.19 בשעה 10:30 - מפגש עם הוצאת ספרם של רמי ונורית הרפז - "השבוי ואשת השבוי".
- 14.8.19 "נשים עושות שלום" - על חוק חלופות מדיניות תחילה - החוק שיכול למנוע מלחמה.
- 16.8.19 יום שישי - ט"ו באב.

• 26.7.19 יום שישי - ירמי קפלן מתארח בהזרע, בדשא של בית וילפריד. מועצה אזורית מגידו פורשת את חסותה על מופעי הקיץ בתחומי המועצה, ואנחנו חלק מתוכנית האירועים. סדרי הביטחון, החנייה והכניסה (ללא תשלום) הינם באחריות המועצה. במקום יופעל דוכן לממכר שתייה בתשלום.
הכניסה למופע מכיתה כ"ו ומעלה. נא לא להביא ילדים.

■ שבת שלום

מבזקי חקלאות חקלאי הזרע מדווחים מהשטח

הינעתק?

"אבטיח, אבטיח, לא על עץ ולא על שיח" ... בשונה ממילות השיר, אבטיח הוא מין של שיח משתרע חד שנתי, ממשפחת הדלועיים. באופן מפתיע, הוא יכול לגדול גם ללא השקיה, בתנאי בעל. מקורו באפריקה, דרומית לקו המשווה, וישנם סימוכין לכך שגם אבותינו נהינו מהפרי המתוק: "זכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים הנם את הקשאים ואת האבטיחים ואת ההציר ואת הבצלים ואת השומים" (במדבר י"א, ה'). מאז, כידוע, נפוץ האבטיח בעולם כולו, וכיום יצואניות האבטיח הגדולות הן מקסיקו וספרד. בישראל יכול האבטיח השנתי נאמד בכ- 180 אלף טונות, המגודלים בשטח של מעל 30 אלף דונם. בארץ נפוצים מספר זנים למאכל, עם או בלי גרעינים, כמו גם זן אבטיח לגרעינים ("פיצוחים") הקרוי 'מללי', על שם כפר מלל, שם טופח. קטיף המללי מתבצע ע"י מגוב וקומביין. המגוב קוטף את האבטיחים ומסדרם בשורה מרכזית. מיד אחריו נכנס הקומביין, שמעלה את האבטיחים באמצעות מסוע אל יחידת הריסוק. קליפת האבטיח מרוסקת באמצעות פטישים והתוצרת מועברת למכונת הדייש להפרדת הגרעינים, בעוד הליבה והקליפה נשארות בשדה.

מה חנש האנ"ש? הסתיים קטיף התירס המתוק וקציר החמוס. כעת נמצאים בשלבים מתקדמים של קטיף האבטיח. כותנה, עגבניות ותירס לתחמיץ ממשיכים לגדול בשדות. לקראת קטיף הכותנה, שיחול בסתיו, התחדשנו בקטפת חדשה!

הקטפת החדשה, עדיין מפורקת, כפי שצולמה במל אשדוד לפני כשבועיים. כעת נמצאת בגד"ש ובקרוב תורכב.

מה העניינים האטסיק? במטעי העמק השכנים, מתחילים לנער את השקדים בימים אלו, אך במטע השותפות (הזרע - שער העמקים - עין השופט) קטיף השקדים יחל רק לקראת סוף החודש. עדיין לא ניתן לנער את העצים הצעירים, ועל כן הקטיף יבוצע השנה באופן ידני. החברים מתבקשים להימנע מליקוט עצמאי במטע, עד לסיום הקטיף.

מה קורה האנשה? עונת המכירות תסתיים בקרוב ואנו מתחילים להכין את המלאים לשנה הבאה. בתקופה זו, אנו נהנים מהעזרה של ה'מוסדניקים' הצעירים, שבאים לעבוד אצלנו בחופשת הקיץ.

לואות האחמאות: החלו שתילות של חסות בחממה החדשה.

תונה לאי שהשתף וזנכן: סילבי כהן וטוצי מהגד"ש, דוד לובל מהמטע, אביעם גבאי מהמדגה וצפי גיא מהחממות.

חסות בחממה החדשה.

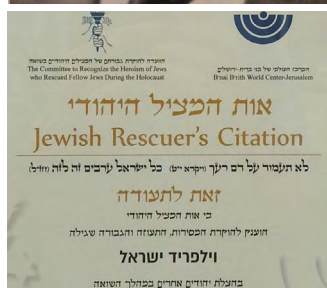

יהודים שהצילו יהודים בשואה 120 שנה להולדת וילפריד ישראל / אילן בר

מהאינטרנט. כל זאת כדי להפיץ ולקדם מודעות לנושא בבתי ספר, בקהילות ובציבור הרחב בכלל.

'הועד להוקרת גבורתם של יהודים שהצילו יהודים בשואה', בשיתוף עם ארגון 'בני ברית' העולמי וקק"ל, מקיימים מדי שנה (משנת 2011) בבוקר יום השואה הישראלי, טקס הוקרה ב"ער הקדושים" שבהרי ירושלים. הטקס כולל הענקת "אות המציל היהודי" ליהודים שהצילו יהודים בשואה, לאחר שהעדויות עליהם נחקרו ועמדו בקריטריונים שנקבעו. עד כה הוענקו 270 אותות כאלה ליהודים מצילים! גם לוילפריד ישראל הוענק "אות המציל היהודי", בטקס שנערך לפני כ-3 שנים במזאון שלנו, ביום השנה להירצחו.

חשיבות הנושא של הכרה והוקרת היהודים המצילים, איננה בכבוד שנותנים למצילים או לצאצאיהם (כי הם ברובם כבר לא בחיים), אלא בהחדרת המודעות לכך! המודעות לכך, שלמרות הזוועה הבלתי נתפסת, של מה שעבר על העם היהודי באירופה מידי הנאצים, נמצאו יהודים רבים, שבנסיבות שונות של מקום, אפשרויות והתמסרות אישית, הצליחו להקדיש עצמם למשימה ולהציל אלפים מבני עמנו בדרכים שונות. וזהו מסר ולקח שראוי לצרף למורשת הערכית והחינוכית שלנו, לדורנו ולדורות הבאים! מורשת השואה צריכה לכלול לא רק את 6 מיליון הקורבנות שנרצחו ואת המעטים שאחזו בנשק, בגטאות או ביערות כפרטיזנים, אלא גם את המאות, ואולי האלפים (?) שמיצו כל אפשרות להציל בודדים או רבים, תוך סיכון ולעתים אף הקרבת חייהם שלהם.

דוד השביט, קרוב משפחה של וילפריד ישראל, מקבל בשמו את אות המציל היהודי.

לפני שבועיים, ב-11 ליוני, מלאו 120 שנה להולדתו של וילפריד ישראל - מנעד החיים המקסימלי שהיה יכול לחיות לולא נרצח ע"י הנאצים בגיל 44.

כולנו בהזרוע, ועוד רבים בארץ ובעולם, כבר יודעים שוילפריד, בנוסף להיותו חובב אומנות, התמסר כולו להצלת אלפים רבים מאוד של יהודים מהנאצים.

מה שהתגלה לי, תוך כדי מסע ההפצה של פועלו של וילפריד, שהיו עוד יהודים רבים נוספים שהתמסרו להצלת אחיהם היהודים מרצחנות הנאצים, תוך סיכון עצמם ודבקות במטרה - להציל חיים רבים ככל שניתן! מי לא יודע מיהם 'חסידי אומות העולם'? כל צעיר ומבוגר במדינה יודע שאלו הם גויים, שסיכנו חייהם על מנת להציל יהודים מציפורני הנאצים. והמדינה, בצדק, מוקירה אותם מזה שנים רבות. אך מי שמע על יהודים שהצילו יהודים?? כמעט אף אחד לא! עד שהתחילו לעשות סרטים, כמו על האחים ביילסקי למשל, על וילפריד ישראל ועוד.

גיליתי, לפני מספר שנים, גוף קטן (המונה כ-20 איש) שנלחם מזה שנים רבות כדי שהמדינה, דרך מוסד 'יד ושם', תוקיר ותכיר גם יהודים שהצילו יהודים בשואה, תוך סיכון עצמם בשטחים הכבושים בידי הנאצים. 'יד ושם' התנגד במשך כל השנים להוקרה זו, בטענה שיהודים שהצילו יהודים זה "מובן מאליו", זה לא ראוי למדליה, הרי "כל ישראל אחים, כל ישראל ערבים זה לזה"...

בשנים האחרונות, לאחר ניסיונות ומאבקים חוזרים, של אישים במדינה ושל 'הועד להוקרת גבורתם של יהודים שהצילו יהודים בשואה', מודים ב'יד ושם' שהנושא ראוי להוקרה ולהנחלה במורשת השואה, אך זאת בלי לחלק אותות אישיים למצילים "כי תיפתח מלחמת עולם, למי מגיע ולמי לא".

מזה כשלוש שנים, מתקיימות אחת לחודשיים ישיבות של הנהלת 'יד ושם' עם נציגות של הועד הנזכר לעיל, ובהשתתפותי, כדי לקדם את המודעות לכך, שיהודים רבים סיכנו עצמם והתמסרו להצלת יהודים מהנאצים. ניתן לומר, כי חלה התקדמות רבה בגישת הנהלת 'יד ושם' לנושא ולחשיבותו. נערכו כבר 2 ימי עיון פומביים, בחסות מוסד זה ובאולם הכנסים שלו, תחת הכותרות: "יהודים שהצילו יהודים בשואה" ו"נשים יהודיות שהצילו יהודים בשואה". בסופו של יום העיון הראשון מבין השניים, הוקרן הסרט הראשון (הקצר) על וילפריד ישראל.

כמו כן, נערכות הרצאות על הנושא במקומות שונים, מטעם 'יד ושם', והוקמה תערוכה ניידת העוסקת בנושא ותערוכה נוספת, שניתן יהיה בקרוב להדפיס

חשוב להדגיש שוב, כי אין מדובר בעיסוק בעבר בלבד, אלא יש לכך השפעה גם על התודעה בהווה ובעתיד, לפחות כך אנחנו מאמינים ומקווים. העלאת המודעות לפועלם של אותם יהודים מצילים, עשויה להוסיף למוטיבציה שלנו לחיות במדינה הזו ולהתאמץ למענה, חרף כל הקשיים והחסרונות... כתוצאה משיתוף הפעולה שנוצר (לאחר מאבק

ארוך!) בין 'הועד להוקרת המצילים היהודים' וארגון 'בני ברית' לבין הנהלת 'יד ושם' - כבר נעשו ונעשות פעולות רבות, להחדרת המודעות לתופעה ולהכנסתה למורשת. מוסד 'יד ושם', שכל שנה מכריז על נושא מרכזי מסוים, החליט שהנושא המרכזי לשנת 2020 הקרובה יהיה "יהודים שהצילו יהודים בשואה"!

הצדיעים לפורשים לגמלאות

אדווה גל

בשבוע שעבר נערך במועדון לחבר טקס הוקרה ופרידה, מהפיזיותרפיסטית הותיקה אדווה גל, שפרשה לגמלאות לפני מספר שבועות. אדווה עבדה במכון הפיזיותרפיה במשך כ-25 שנים והיא תחסר לרבים מאיתנו. להלן חלק מהדברים שנישאו באירוע.

לאדווה באהבה

כתב: דובי זמר

הקריאה: הדר ירון

עשרות שנים
שאנו נאמנים
לידייך המנוסות
שאת גופנו מעסות

בעדינות וברוך
מחלצת מכל ברוך
התכווצות או מכה?
מלטפת את השריר בחוזקה

וביד בוטחת
על הגב טופחת
"אתה תהיה בסדר", מבטיחה
"תרגל בחריצות ושמור על עצמך"

כל המינים, בכל הגילים
על שתי רגליים או בכיסא גלגלים
מקלה על כאבים, נותנת תקווה
בנחישות אך ברגישות ואהבה...

כזאת את אדווה, כך כולנו גאים
גמלאית שנראית לא יותר מארבעים
בגזרה ספורטיבית, מוכנה לכל משימה
מדלגת בקלילות מהמכון לבית שקמה

ואין כאן אחד שעבר תחת ידייך
ולא יפסיק להתגעגע אלייך
בכל זאת, את חלק מקהילה
שלטיפולייך כל כך התרגלה

ויהיה לנו קשה בלעדייך
ובוודאי נתגעגע אלייך
ונצטרך מעתה את גופנו להפקיד
בידיים של המחליפה יהודית
ואת, אדווה, הגעת לגיל
שאת החיים מחדש אפשר להתחיל
ולהקדיש אותם לעצמך ולמשפחה
וליהנות מהחיים - בכיף ובשמחה !!

לאדווה יקרתנו,

אנו רוצים להגיד תודה גדולה!

אצל כל אחד מאיתנו, את חלק מזיכרון הקשור באחד מאיבריו - אצל האחד הכתף התפוסה ששחררת, ואצל האחר הברך הכואבת שחיזקת, וגם הגב העליון או התחתון, וגם הצוואר ועוד ועוד... וזה זיכרון של תקווה, כי תמיד ידעת לעזור לנו, לשדר אופטימיות שתרגיל/ טיפול/ חימום/ אביזר ייעודי או 'טייפינג' צבעוני ועוד המצאות - יחזירו אותנו לתפקוד.

אבל אצלנו, קבוצת ה"התעמלות על כיסאות", את גם זו המאמנת אותנו פעם בשבוע כקבוצה. כל שבוע מתחיל באיסון ותרגול, ושיעור הוא שווה ערך למפגש טיפולי - החל מקצה הראש ועד לקצות האצבעות בידיים וברגליים - כל שריר מטופל ואפילו העיניים מקבלות הנחיות. תרגילי שחרור, חיזוק וכוח ומנופים גדולים, ושרק לא יפלו כמו באתרי הבנייה... ואם זה לא מספיק, אז לאתגר את מצרפת רצועות צבעוניות, כדור פיזיו גדול, הולה הופים (שמזכירים לנו איך פעם היינו גמישים וסביב המותניים אותם מגלגלים), ואפילו מעמידה אותנו על הרגליים. קצת הסברים ואפילו מנוחה קצרצרה, להסדרת הנשימה, פה ושם הערה שמעלה גם חיוך, כי גם זה טוב לבריאות, וזהו נטו שיעור, שפתאום כבר מסתיים.

אז לכבוד פרישתך, אנחנו, "יושבי הכיסאות", שלנו יחד כבר הרבה שנות ותק בגמלאות, מאחלים לך שתהני מהזמן המתפנה, שתדעי למלא אותו במעשים ועיסוקים שיסבו לך סיפוק והנאה, שמחה ויצירה חדשה, ואנחנו כבר בטוחים שתהיי מאוד עסוקה. וכמו שפתחנו, אנו בעיקר רוצים להגיד לך תודה גדולה, על שהיית פה בשבילנו כל כך הרבה שנים, ולא רק בטיפול ובעצה מקצועית, אלא גם בהקשבה, כי הרי גוף ונפש חד הם ובלי האחד אין האחר.

שלך בהערכה גדולה - כל קבוצת ה"התעמלות על כיסאות" בהזורע.

כתבה והקריאה: לנה נוימרק

ב ה צ ל ח ה ! !

טעימה קטנה מרוסיה הגדולה / ריימונד אליס

כאשר אמרתי לאנשים שאני רוצה לנסוע לרוסיה, רבים אמרו שזה לא יעד רצוי וניתן לעשות זאת רק בטויל מאורגן. למרות זאת, החלטתי שאני רוצה לראות חלק מרוסיה, לפגוש את המקומיים ולהחליט בעצמי מה אני רוצה לעשות כל יום. ניסיתי לשכנע בני משפחה וחברים להצטרף אלי, אבל אף אחד לא היה מעוניין לבקר ברוסיה. בסופו של דבר חברה החליטה להצטרף אלי למשך חצי מהביקור.

כחלק מההכנה למסע, קראתי על רוסיה והבנתי שעל מנת להשיג את המטרה שלי אני צריך ללמוד לקרוא רוסית, לכל הפחות, כי יהיה זה כמעט בלתי אפשרי לטייל ברוסיה בלי היכולת הזו. לדוגמה, כל שלטי הרחובות במוסקבה כתובים רק ברוסית.

בדקתי באינטרנט ומצאתי הסבר, יחסית פשוט, של כללי הקריאה וההגייה, כמו גם אוצר מילים לשימוש יומיומי, של מילים הדומות לאנגלית וכתובות ברוסית. לאחר מספר שעות של לימוד ואימון בקריאת השפה, הרגשתי די בטוח שאוכל לקרוא כל מילה ברוסית, בעיקר בשלטי רחוב, ולמצוא את דרכי ללא קושי. כמו כן, החלטתי לנסוע רק עם תרמיל, כך שזה יהיה קל להתנייד ברוסיה.

הטיסה למוסקבה קצרה ונמשכת רק 4 שעות. לאחר שנחתנו בעיר, החלטנו לקחת מונית, מה שהסתבר כרעיון טוב עבור היום הראשון מאחר וזה אפשר לנו ללמוד את מערכת התחבורה בטרם "נקפוץ למים".

התארחנו בדירת Airbnb נוחה באזור נחמד של מוסקבה. בהתחלה התקשנו למצוא את דרכנו לדירה, אבל בזכות היכולת שלי לקרוא רוסית הסתדרנו ומצאנו דרך קלה לעקוף את העיר הענקית עם מטרו, רכבת ואוטובוס. גם מלונות 3 כוכבים בהם התארחנו, במקומות שונים ברוסיה, היו נוחים מאוד.

התשתית, בכל הערים והעיירות בהן ביקרתי, הייתה מתוחזקת היטב, ובכל מקום הרחובות נשמרו נקיים, באופן יוצא דופן, על ידי צוותי ניקיון. העם הרוסי מנומס, ממושמע ותמיד מוכן לעזור. ניסיתי לראות את רוסיה בעיניה של האוכלוסייה המקומית, והשתדלתי לבלות בחברת תיירים רוסים ותושבים מקומיים. זה לא היה קשה, כי כמעט כל התיירים היו רוסים מרחבי המדינה, ורק פעם אחת שמעתי תיירים דוברי אנגלית, שהגיעו מאוסטרליה. כמו כן, השתדלתי לעשות את הדברים הרגילים שאני עושה בישראל, כמו לרכוב על אופני הרים, לתרגל יוגה, לצייר ולקנות מצרכי מזון. לא היה קשה לתרגל יוגה לבד מידי יום, וזה עזר לגוף להתמודד עם הליכה של עד 15 ק"מ כל יום. לעומת זאת, למצוא אופני הרים היה קשה יותר, אבל הצלחתי לשכור אופני הרים וקסדה ולרכוב ביער, במהלך אחד מסופי השבוע. היו שם מאות רוכבים, רצים והולכי רגל, ולכן לא הייתי לבד ביער רוסי... בנוסף, השתתפתי בסדנה לאמנות, ומצאתי את עצמי מצייר עם אמנים רוסים בפארק, ליד רחוב ראשי במוסקבה. זו הייתה חוויה מעניינת.

דווקא למצוא 'סופרמרקט', לקניית מצרכי מזון לדירה, לא הייתה משימה כל כך פשוטה. היו שם הרבה 'מינימרקטים' קטנים (קטנים יותר מכלבו שלנו) ואנשים פשוט קנו את מה שהם צריכים למשך יום או יומיים. אם התקציב שלך מצומצם, רוסיה יכולה להיות יעד מתאים. המחירים עבור לינה, נסיעות, מזון ובידור זולים מאוד, יחסית לישראל.

כמובן גם הפלגנו בנהרות במוסקבה ובסנט פטרבורג, אבל רק עם תיירים רוסים. אפילו ה'דיסקוטק' על הסירה השמיע מוזיקת פופ רוסית, ואנחנו הצטרפנו בשמחה

РЕСТОРАН זה Restaurant P. זה כמו R, C זה כמו S, H זה כמו N. אחת המילים הקלות יותר.

אמנות בתחנות המטרו

באחד הימים ביקרתי בפרבר של מוסקבה, בו מתגוררת אוכלוסייה יהודית גדולה מאוד. היה מעניין לראות מסעדות ו'מינימרקטים' כשרים, שהשילוט שלהם כתוב ברוסית. ביקרתי שם גם במתחם יהודי גדול, שכלל בתי חינוך יהודיים ומוזאון יהודי. נכתב שם שהנשיא פוטין תרם משכורת של חודש אחד להשלמת הבנייה של המתחם.

כמו כן, ביקרתי גם בכמה פרברים אחרים של מוסקבה, שהיו מאוד נעימים, בעוד אחרים לא נראו מושכים במיוחד, ועל כן לא הארכתי בהם את הביקור. בשווקים החקלאיים, הפרוסים בתוך אולמות סגורים, יש מערך מעניין מאוד של מוצרים ברמה גבוהה. רבים ניסו לשכנע אותי לטעום טעימה קטנה מהתוצרת שלהם.

רבים הם מקבצי הנדבות הזקנים ברחובות, ואני חילקתי רובלים לחלקם. למרבה הצער, יש מהם גם שיכורים, וכדי לשמור על האווירה השלווה, נאלצתי להיפרד מכמה רובלים בכל פעם שאחד מהם פנה אלי. כאות תודה, הם ביקשו ללחוץ את ידי עם חיוך גדול. לפעמים, לחיצת היד הזו החזיקה אותם שלא ייפלו על הקרקע.

הרגשתי שזה בטוח ללכת לבד בלילה, במרכז הערים הגדולות ברוסיה, וזאת על סמך כך שראיתי הרבה נשים הולכות לבדן עד שעת חצות, ועל כן גם אני חשתי בנוח להסתובב ברחובות, או ללכת למועדוני ג'אז ובחזרה לדירה או לבית המלון. גם נכנסתי לפאבים לפעמים, ולמסעדות כמובן, ותמיד היה סדר ומשמעת בכל מקום. אני מניח שיש גם אזורים אחרים פחות בטוחים, שלא כדאי לבקר בהם, כמו בכל עיר גדולה בעולם.

כמה אנשים שאלו אותי בצחוק, למה לא הבאתי איתי משם אישה רוסייה צעירה. אמרתי להם, גם כן בצחוק, שאני לא יודע למה, אבל רק נשים מבוגרות ממני הסתכלו עלי...

לסיכום, אני ממליץ לנסוע לבקר ברוסיה עצמאית, ובוודאי לא בסיור מאורגן. אני רק מצטער שאני לא יודע מספיק רוסית, מה שהיה מאפשר לי לשוחח ולשאול שאלות מפורטות את האנשים שפגשתי, ולא להיות מוגבל לקריאת השפה בלבד (שכשלעצמה חיונית מאוד). לרוע המזל, היה קשה למצוא מישהו שיוכל להבין או להגיד משפט שלם באנגלית.

למקומיים. במסעדות רבות לא היה תפריט באנגלית ולעתים קרובות נאלצתי להגביל את עצמי רק לאותן מנות בתפריט שאני מסוגל לקרוא ולהבין. כאמור, נראה כי ברוסיה רוב התיירים דוברי רוסית. באופן כללי, האוכל היה טוב מאוד, כמעט בכל מסעדה שביקרתי, וגם איכות המזון במינימרקטים הרבים הייתה גבוהה מאוד.

הצד התרבותי של רוסיה הוא מדהים, והיה קשה להחליט באיזה מוזאון, גלריה לאמנות או מועדון ג'אז לבקר. ניסיתי לבקר ברוב הגלריות לאמנות עכשווית, והתמזל מזלי להיות במועדון ג'אז אחד, ששרה בו זמרת ידועה מארה"ב. רמת האומנות, הפסלים והנברשות במטרו הייתה שוות ערך לזו שבמוזאונים ובגלריות, ופעמים רבות 'לקחתי את הזמן' בתחנות המטרו, על מנת להתבונן באמנות הזו, בזמן שמאות אנשים חלפו על פני.

מזג האוויר במוסקבה היה טוב. בסנט פטרסבורג, לעומת זאת, היה קר וגשום. אבל למי אכפת ממזג האוויר בחופשה? עם מעיל גשם טוב ומגפיים אפשר ללכת הרבה בסנט פטרסבורג. רכבת הפאר המהירה, בין שתי הערים הגדולות, הייתה כמו נסיעת מלכים, וזה 'לא הרגיש לי נכון', כי רציתי לראות את החיים הפשוטים והרגילים של העיר.

מסיבה זו עליתי על רכבת בינעירונית שנסעה לכיוון דרום רוסיה, אשר עצרה 27 פעמים בעיירות קטנות בדרך, עד שהגעתי אל היעד הנבחר שלי. הרכבת הזו הזכירה לי את האוטובוסים הישנים תוצרת Leyland, שהיו לנו בישראל לפני שנים רבות. היה זה יום חם למדי, ברכבת אין מיזוג אוויר והחלונות בעלי הזיגוג הכפול אינם נפתחים, למעט אשנב זעיר מעליהם. היה מעניין לגלות כי ברכבת הזו הסתובבו מספר רוכלים, שמכרו מגוון עצום של כלי בית, בגדים, קרמים, מגזינים וגלידות. המחירים היו נמוכים עד כדי גיחוך. היו כמה מוסיקאים שעזרו לנוסעים ליהנות מהנסיעה ברכבת הישנה, החלודה והמקרטעת...

אחרי ביקור בעיירות הקטנות, לחזור לעיר הגדולה היה כמו להגיע לארץ הפיות, אבל אין להשוות את איכות החיים בערים הקטנות, עם מעט או ללא זיהום סביבתי ומרחבים ירוקים ויפים של רוסיה.

<<

אפילוג לויכוח ישן / שמעון שתיל

לבטל את התנאי שהיה בחוזה, כי על חיים להתקבל לחברות במושב, כדי שהמכירה תוכל להתבצע. זה הנושא שהגיע להכרעת בית המשפט: האם חיים חייב או לא חייב להתקבל לחברות, כדי שיוכל לרכוש את המגרש? הנה קטעים מהכתבה ומפסק הדין:

"בית המשפט דחה את כל טענות המושב" (משפט זה הוא ציטוט מ"הארץ", אך היתר הוא ציטוט מפסק הדין של המחוזי, עם השמטות בגלל הקיצור): "הסמכות לקבוע את זהות המתיישבים, אינה נתונה לאגודה באופן בלעדי ומכריע ... כוח ההכרעה הסופי נותר בידי רשות מקרקעי ישראל (רמ"י) ... אין בסיס לטענה כי העברת הזכויות (בקרקע) מותנית בקבלה לחברות באגודה ... ההחלטה (על זכויות בקרקע, כלומר מגרש או בית) אינה מצויה בתחום הריבונות הפרטי של אגודה שיתופית פרטית, אלא זו של רמ"י".

ו"הארץ" מסכם: "בכך תרם פסק הדין של בית המשפט המחוזי גם כמה היבטים עקרוניים: אין קשר בין חברות באגודה שיתופית להקצעת קרקע (מגרש, בית). ההחלטה בנושא צריכה להיות של המדינה (רמ"י) ולא של גוף פרטי".

המושב ערער לבג"ץ, ושם הגיעו לפשרה, לפיה חיים יתקבל כחבר במושב, ולכן פסק הדין של בית המשפט המחוזי התייתר. בכך הוא אמנם לא בטל, אך הוא לא יהיה פסק דין חלוט.

צעד זה ננקט, כנראה, אולי לפי עצת עורכי דין ואולי בעצת מזכירות התנועות, שחששו מכוחו התקדימי המחייב של פסק דין חלוט בכל מחלוקת עתידית. אך אין ספק כי פסק דין שכזה, בערכאה גבוהה כמו המחוזי, יעמוד לפני עיני כל שופט עתידי, שמקרה דומה יובא לפניו. פסקה אחרונה זו היא הפרשנות שלי, והקורא ישפוט האם זו פרשנות הגיונית, או לא.

סוף מעשה, היום חיים הוא חבר מן המניין במושב ויוכל לעשות במגרש ככל העולה על רוחו: הוא יוכל להיות חקלאי הגון, בעל משפחה למופת וחבר תורם במושב. הוא גם יוכל לבנות צימרים

ל"השכרה שעתית" למען רווחיו האישיים. הבחירה בידיו ובידיו בלבד.

לתשומת ליבם של כל אלה שלא זנחו עדיין את החלום לשיוך דירות בהזורע.

הזמן הוא לא רק רופא טוב, הוא גם מספק סיום וסיכום למחלוקות ישנות. למשל, היום ברור כי דרייפוס צדק במחלוקת שפילגה את החברה הצרפתית, בזמנו. כמו כן, היום כבר ידוע "מי נתן את ההוראה" במחלוקת שפילגה את המדינה, בימי "פרשת לבון". (לאחר ספרו של בנימין ג'יבלי, "הקצין הבכיר" של הפרשה, ידוע כי משה דיין "נתן את ההוראה". אך לא ניכנס לפרטים של שתי הפרשיות ההן).

אצלנו הייתה, בעבר הלא רחוק, מחלוקת חריפה, בשאלה האם לשייך דירות בהזורע, כן או לא? כזכור, בויכוח ההוא אחד מהנימוקים העיקריים של המתנגדים לשיוך היה, שהקיבוץ יאבד את היכולת לקבוע למי יהיה מגרש (ובית) בהזורע. מחייבי השיוך שלנו, בעזרת מרצים מלומדים מבחוץ, ביטלו את החשש הזה, בנימוק שמכיוון שרק חברים יוכלו להיות בעלי הבתים, ועדת הקבלה (אצלנו זו ועדת הקליטה) תוכל להמליץ, או לא להמליץ, על קבלתם של אלו הרוצים לקנות בית, "והקלפי יקבע" מי יהיה חבר ומי לא.

היום, יש לנו סיכום וסייום לויכוח הזה. איך אני יודע? לפני זמן מה פורסמה כתבה ב"הארץ", על פסק דין שניתן בבית המשפט המחוזי בנצרת. כותרת הכתבה: "**הסכנה הטמונה** בכוחם של מושבים וקיבוצים לחרוץ גורלות ולקבוע מי רשאי לגור איפה". כותרת משנה: "פסק הדין מספק הצצה, נדירה למדי, **לכוח המשחית** של ועדות קבלה ביישובים קטנים, לסגור את שעריהם לפני מי שאינם מעוניינים בהם" (ההדגשות שלי ש.ש.). לפי פסק הדין של כבוד השופט ערפאת טאהא, בבית המשפט המחוזי בנצרת, מתברר כי החששות של מתנגדי השיוך היו מוצדקים. (אני משמיט את שם היישוב ואת שמות האנשים המעורבים, כדי לשמור על צנעת הפרט, אך כל המעוניין יכול לקרוא במקור. אני גם מניח שלעיני השופט הערבי עמדו גם אותם מקרים בהם אזרחים ערביים לא יכלו לרכוש בתים ביישובים יהודיים).

זה סיפור המעשה: חיים (שם בדוי), רכש מגרש מחבר מושב באזור יפה, לא רחוק מאיתנו. אחד מתנאי הרכישה היה, שעל חיים להתקבל כחבר במושב. והינה, ועדת הקבלה התנגדה, מסיבות של "חוסר התאמה לקהילה". היו שמועות - לא מבוססות - שחיים מכה את אישתו. היו שמועות - גם הן לא מבוססות - שחיים מתכוון לבנות במקום צימרים "להשכרה שעתית" (שם מכובס לבית בושת). האסיפה דחתה ברוב מכריע את בקשתו של חיים להתקבל. לאחר הדחייה, חיים והמוכר החליטו

חדר האוכל מתחדש

לרגל החלפת חלונות חדר האוכל, ניזכר הפעם בחדר האוכל הישן. לשפץ או לבנות חדש? זו הסוגיה בה מתחבט הכותב האנונימי במאמר שלפניכם, שפורסם ב"בשעור" ביולי 1956, 3 שנים לפני השלמת בנייתו של חדר האוכל החדש / צוות הארכיון

מ ה ז ה י כ ו ז ל ז ל ה י ת ?

גירסא א)

ומי אמר שהפוסדות המרכזיים אין עושים למען ספר את התנאים במקומות הצנו-
ריים? רק לחבר בספרנו ידאג ולא לכלל ישראל? הנה קבוצת אנשים קטנה

עסקה זה סנים בתכנון נועז של בנית חדר אוכל חדס בו בזמן סאחרים רצו להעמיט את היסן על-מנת להעבירו, להופכו, לסבחו... בקצור: עוסיס! הרנון ההולך וגובר בסל דחיפת קסנות ופחותות ערך סל בצוע התכניות הביא לידי כך שהחליט מי שהחליט יו ב י צ ע : כסלב ראסון סל בצוע המסימה הוזז מה שהוזז ועומד מול חדר-האוכל כהוכחה נצחת ס ע ו ס י ס !. כי הרצון לא יזיז הרים בלבד אלא גם...לפיסיס!

אולי זה דבר אחר ?

גירסא ב)

בחי הארץ היסנה-חדסה זו יסנם ערכים נצחיים, נכסי נאך ברזל, הנמסרים מדור לדור, סאין רוח הזמן החולפת תוכל לזעזע אותם. מיטצאים ארכיאולוגיים מלפני אלפי סנים מוכיחים סאין חדס תחת הסמס, והיסן הוא תמיד טוב אקטו-אלי. צריך רק לקרב את היסן סבו יופי מיוחד מדי פעם אל לב הדור הצעיר. טוב עסטה היד האלמונית אסר העמידה לנגד עינינו את האוצר העתיק סרוח הזמן לא תוכל לו, סיופי ותפארת מיוחזת לו, כדי לזכור בצנעה ובהערצה את האמת הקדושה: אדם בא, אדם הולך - והליפט לעולם עומד....

או סמא כך ?

גירסא ג)

בעיר אחת סאת סמה סכחתי בנו בית-כנסת וסכחו לעסות חלונות. כאסר נוכחו סחוסך בפנים, יעץ להם הרב ללכוד את האור בסקים ובמלכודות ולהכניסו בדרך זו.

החוסך נסאר...

בקבוץ אחד סאת סמו סכחתי יסבו 20 סנה בחדר אוכל ומסבח קסן. כאסר היו פי סלוסה אנסיס. שהיו צריכים לאכול סס והבנין לא גדל מעצמו הדביקן כניסה ועוד כניסה, ועוד בטנודה ועוד חתיכת מחסן ומי יודע עוד מה... לבסוף הביאו לסס עוד ליפט אחד יסן, אך יותר מקום לא נעסש.... רק חוסך לעיניס...

(סס המחבר סמור במערכת)

לקראת ארוחה. שנות ה-40. צילם: אשר בנארי

חזית חדר האוכל. המטבח במבנה הקבוע וחדר האכילה בצריף העץ. צילם: אשר בנארי

פינת התובנה - "הדיקטטורה שבפנים"

אפשר להוציא את הדיקטטור מהשלטון, אבל אי אפשר להוציא את הדיקטטורה מהאנשים.

ברוסיה, למשל, שגשלה מאז מתמיד ע"י שלטון ריכוזי חזק, עוד מימי הצאר, ובהמשך בימי "שלטון העם" המזויף (מקרה סטלין כדוגמה עיקרית) וגם כיום, בכסות של "דמוקרטיה לכאורה" - בה אין מנגנוני איזון אמיתיים (מערכת משפט ותקשורת) והשליט עושה ככל העולה על רוחו (כולל רציחת מתנגדים) - העם עצמו, באחוזים גבוהים, עדיין תומך בשליט!

ייתכן שהסיבה לכך הם התכנים שנלמדו במערכת החינוך (בעיקר הנדסה ומקצועות ריאליים), וייתכן שהם פשוט לא מכירים מצב אחר.

גם באירופה, בישראל ובארה"ב, תוצאות הבחירות מעידות על עלייה ברצון ההמונים ל"שליט חזק", שליט שתכונותיו המוסריות-ערכיות לא חשובות כל כך, כל עוד הוא מבטיח "ביטחון" להמונים. נדמה כי עקרונות בסיס של דמוקרטיה מתפקדת פחות חשובים, ואילו

תחושת הבדלנות השבטית חשובה יותר. ההומניות נדחקה למושב האחורי.

האם מגמה זו הפיכה? מבט על ההיסטוריה לא מבשר טובות. כל עוד מערכות החינוך בעולם מתמקדות בלימוד "מה שצריך כדי להרוויח הכי הרבה כסף" והתרעות התקשורת על היקף הבעיה מטואטאות הצידה כ"Fake News", לא נראה שינוי מגמה בקרוב. ונקודה נוספת למחשבה - מהי המגמה כאן, בקהילה הקטנה שנקראת הזרוע?

שתהיה לכם שבת של הרהור ממוקד!
בועז בש מרץ

נ.ב. מאוד מומלץ לצפות במיני סדרה המעניינת והחשובה "דיקטטורים", בערוץ NATIONAL GEOGRAPHIC!

טיפת מיתולוגיה / אהוד דור

החִמְנִית

מפליא לעקוב אחר אָפּוֹלוֹ, אל השמש, שחרף היותו היפה באלים, הוא נוהל כישלונות רבים בתחום הרומנטי.

אָפּוֹלוֹ זה התאהב בלֹפּוֹתִיָּאָה, בת המלך אֹרְכֶמוֹס, ואף מצא לו דרך סמויה להתגנב אל חדרה בארמון.

קְלִיתִיָּאָה, אחותה של לֹפּוֹתִיָּאָה, התאהבה אף היא באָפּוֹלוֹ, אך הוא התעלם ממנה.

קְלִיתִיָּאָה המתוסכלת, שהבחינה באפולו החומק בחשאי אל חדרה של אחותה, אצה לספר על כך לאביהן המלך. המלך, חם המזג, ציווה לשרוף את לֹפּוֹתִיָּאָה, ביתו, בעודה בחיים.

אפולו לא סלח לקְלִיתִיָּאָה על בגידתה, והפך אותה ל**חמנית**, שתמיד תפנה את פניה לאל השמש, שתמשיך להשתוקק אליו, אך לעולם, לעולם לא תצליח להשיגו.

שבת שלום (ושטופת שמש)

אהוד דור

קליתיאה, איור, צייר לא ידוע, המאה ה-20

הכרמל יפה יותר אחרי השריפה!

גיבור קטע 12 הוא ללא ספק **אוהד כוכבי**, בן הזורע, ששרטט את המפות של כל קטעי שביל ישראל, כולל המפה של קטע 12, שעל פיה מעפיל כוח השביליסטים (לורן, יוסי שמע, גיל, אלי שובל מיקנעם, בנו דרור והח"מ) **מקיבוץ יגור** (הכי קל"ב שיכול להיות) ב"מעלה נחש", אל דרך נוף **כרמל**. העלייה הזו פחות

קשה מהעלייה בנחל יגור המקביל, שהצעירים מכירים מטיולי הקיבוץ, והותיקים מטיולי השומר הצעיר (בזמנו הוא נקרא "נחל שומריה"). מזל שאוהד כוכבי ושאר משרטטי שביל ישראל, בחרו דווקא לעלות ב"מעלה נחש", הקל יותר, כי דצמבר היום ויש קצת בוץ בשביל ישראל, שמקשה על העלייה. באשמת העלייה

הר שוקף אחרי השריפה

הקשה, הכוח מתעייף ועושה הפסקת קפה שנייה, כבר בדרך נוף כרמל (הראשונה - באמצע הנחש), במקום לעשות הפסקת קפה **במצפור דוד איזון**, אנדרטה לזכר שמונה מהנופלים על גדות תעלת סואץ במלחמת ההתשה ("המלחמה האבודה"). אנדרטה מקסימה, בואו לראות אותה! שני מטר מהכפר עוספיא, אפשר להגיע ברכב. ב"מדריך מפה של שביל ישראל", **צבי גילת** נותן הוראה לעשות הפסקת קפה במצפור דוד איזון, אבל אנחנו מסרבים פקודה, כי רק לפני חצי שעה עשינו הפסקת תה צמחים שמעי משובח... מילא, כי מרומנו של הכרמל, **מהכפר עוספיא**, מתחילה, אין לא, ירידה. ולא סתם ירידה, אלא ירידה בפעם הראשונה בחיים של כולנו, אל **נחל חיק** המדהים. איזו פדיחה! חצי שעה נסיעה מהבית, עם פקקים, ומעולם לא הגענו אל **נחל חיק** היפה הזה (אני בטוח שהקורא הממוצע מגיע הנה פעמיים בשנה לפחות!). עם נחל חיק אנחנו מאבדים הרבה גובה ונשפכים אל **נחל אורן**, רק כדי לעזוב אותו ולעלות עד קצה נשימתנו ב'וואחד' עליה שנקראת "מעלה שוקף". נחשו לאיזה הר אנחנו מגיעים? נכון! **הר שוקף**! העלייה כל כך תלולה עד שאנחנו בקושי מבחינים בסלע ענק, מרובע כמו תיבה, שממנו מגיח עץ. מקסים, ותירוץ נהדר לעשות מנוחה (בלי קפה!). קרוב לפסגת ההר עובר שביל ישראל ליד שלולית מים ענקית, ששוחים בה ראשנים, וזאת

סיבה טובה לעצור לקפה של גיל. הקפה טוב, אבל הטעות חמורה! אסור היה לעצור כאן, כי חמש דקות הליכה, אחרי הפסקת הקפה עם הראשנים, מביאות אותנו אל המקום שהיינו חייבים לעצור בו לקפה או תה צמחים - פסגת הר שוקף. זוהי אחת התצפיות היפות ביותר בארץ ישראל, בגלל השריפה! בפעם האחרונה שהח"מ הגיע עם אופני ההרים שלו אל **פסגת הר שוקף**, אי אפשר היה לראות כלום, כי עצי האורן הענקיים הסתירו את כל הנוף. היום, 'בזכות' שריפת הכרמל הגדולה, רואים את הים התיכון כמעט

עד קפריסין, מצד אחד, את **הרי שומרון** מצד שני, **דלית אל כרמל** מצד שלישי, **עמק זבולון** מצד רביעי, אלוהים (השמיים) מצד חמישי... וכאן אנחנו חוזרים אל גיבורנו **אוהד כוכבי**, ממפה שביל ישראל. בדיון שמתפתח בפסגת הר שוקף, מובעת דעה שאוהד כוכבי השתתף **במסיבת הנרגילות**, שגרמה לשריפת הכרמל הגדולה של 2010, מתוך

כוונה טהורה לשפר את הנוף בכרמל בכלל ובהר שוקף בפרט... יום אחד, אחרי קטע 12, מסתובב לו הח"מ **בשיכון ואדי תחתון** ופוגש את... **אוהד כוכבי**. בשיחה שמתפתחת בעניין שביל ישראל והכרמל, מודה אוהד שהנוף בכרמל הרבה יותר יפה אחרי השריפה הגדולה, אך מכחיש בכל תוקף את השתתפותו במסיבת הנרגילות... בכל מקרה, הכוח יורד מהר שוקף אל **חניון רקית**, ונשימתו שוב נעצרת, גם בגלל התצפית הנהדרת (בזכות השריפה) וגם בזכות משטחים מרהיבים של פרחי כרכום וסתוונית. ליד החניון יש גם מערת קבורה מרשימה עם כתובת עתיקה מרהיבה - חובה לבוא הנה בעונת הפריחה (ברכב מהבית או בחצי שעה עלייה ברגל מ"חניון האגם" **בנחל אורן**, מתחת קיבוץ בית אורן). מחניון רקית מוליך אותנו השביל אל הצניר החביב של "**מערות ישח**", ובו "כאילו" נטיפים (לא אמיתיים), ולא כאילו משטחי רקפות (כן אמיתיים), יפים כמו ב"גבעת הרקפות" של גלעד. ממערות ישח הדרך כבר לא קשה, עד תחילת הירידה לנחל אורן. ירידה "סלעית" מאד, אפילו "צוקית", שמסתיימת במכונית הממתינה לנו **בחניון אורן**, קילומטר לפני כביש 4. הרבה עליות וירידות יש בקטע 12, 18 ק"מ, ולא חייבים לעשות את כולו ביום אחד. מי שלא היה כאן **אחרי שריפת הכרמל** - חובה עליו להגיע ומהר!

בשם השביליסטים - ניר רענן

תאווה בדרך לארץ

אנחנו בשנה האחרונה לנדודים במדבר, בישורת האחרונה. משה פונה למנהיגי השבטים (ראשי המטות):

"וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל-רְאֹשֵׁי הַמִּטּוֹת, לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר: זֶה הַדָּבָר, אֲשֶׁר צִוָּה ה'. אִישׁ כִּי-יָדָר נָדָר לֵה', אוֹ-הַשְּׁבַע שְׁבַע הַשְּׁבַע לְאָסֹר אֲסֹר עַל-נַפְשׁוֹ--לֹא יִחַל, דְּבָרוֹ: כְּכֹל-הֵיצֵא מִפִּי, יַעֲשֶׂה." (במדבר ל', ב'-ג')

ובעברית קלה - "כל מה שאתם מבטיחים, נא לקיים". בסופו של דבר, צריך להעביר את המסר החשוב הזה לכל העם, אך הכי חשוב - למנהיגים.

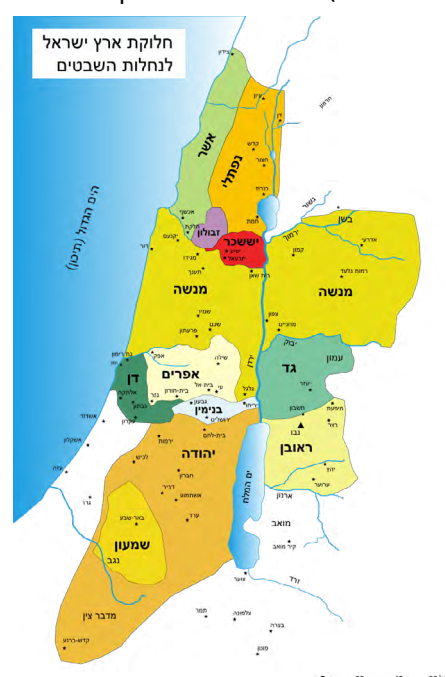
למנהיגינו, בכל הדורות, יש מנהג משונה - להבטיח לנו (פשוטי העם) עולם ומלואו:

רווחה כלכלית, צדק חברתי, שלום אזורי, מיגור החמאס ושוויון לנשים, ללהט"בים וערבים. לקיים - זה כבר עניין אחר.

אשכול המנוח נהג לאמור - "הבטחתי, אך לא הבטחתי לקיים". מנהיגי הדור הזה (שרובם ככולם חסרי הומור והומור עצמי) לא יוכלו לפטור עצמם בביטוי שכזה, אבל עליהם לדעת שהציבור בודק את ביצוע ההבטחות שהוא מקבל. הבעיה שאנו, הציבור, לא כופים על מנהיגינו לתת את הדין על הפרת הנדרים שלהם...

פרשת מטות היא פרשה של תאווה. אדם נודר נדרים כדי לשים גבולות ליצר התאווה שלו (אוכל, משקה חריף, נשים וכו'). התאווה הבאה קשורה בנשות מדין:

"וַיְדַבֵּר ה', אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר. נָקַם, נָקַם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, מֵאֵת, הַמְּדִיָּנִים; אַחַר, תִּאָּסֵף אֶל-עַמִּי... וַיִּצְבְּאוּ, עַל-מִדְיָן, כְּאֲשֶׁר צִוָּה ה', אֶת-מֹשֶׁה; וַיַּהַרְגוּ, כָּל-זָכָר. וְאֶת-מַלְכֵי מִדְיָן הָרְגוּ עַל-חַלְלֵיהֶם... וַיֵּשְׁבוּ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל אֶת-נְשֵׁי מִדְיָן, וְאֶת-טַפָּם; וְאֵת כָּל-בְּהֵמָתָם וְאֵת-כָּל-מִקְנֵיהֶם וְאֵת-כָּל-חֵילָם, בְּזָזוּ." (במדבר ל"א, א-ב, ז'-ט')

במקביל לסיפור בפרשת פנחס, המגעים

עם המדיניות הניבו תוצאות טרגיות - מגיפה בעם והרוגים רבים, כלומר - פירות התאוה הבאשים. ממש מול ארץ ישראל, בעבר הירדן, מבקשים שבטי ראובן, גד וחצי המנשה לקבל את נחלותיהם שם, בשל התאוה לממון:

"וּמְקַנְהוּ רַב, הֲיֵה לְבְנֵי רְאוּבֵן וְלְבְנֵי-גָד--עֲצוּם מְאֹד; וַיִּרְאוּ אֶת-אֶרֶץ יַעֲזֵר, וְאֶת-אֶרֶץ גִּלְעָד, וַהֲנִה הַפֶּקוּם, מְקוֹם מְקַנְהוּ. וַיִּבְאוּ בְנֵי-גָד, וּבְנֵי רְאוּבֵן; וַיֹּאמְרוּ אֶל-מֹשֶׁה וְאֶל-אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן, וְאֶל-נְשֵׂי־אֵי הָעֵדָה לֵאמֹר... הָאֶרֶץ, אֲשֶׁר הִפָּה ה' לְפָנֵי עַדְת־יִשְׂרָאֵל--אֶרֶץ מְקַנְהוּ, הוּא; וְלַעֲבָדֶיךָ, מְקַנְהוּ." (במדבר ל"ב, א'-ד')

שניים וחצי השבטים קיבלו את מבוקשם, לא לפני שהתחייבו למלא את התחייבויותיהם למאמץ המלחמתי בכיבוש הארץ. ובכל זאת, טעם מר של תאוה נותר גם מהסיפור הזה.

חז"ל ביקשו מאיתנו להתרחק מהתאוה ולדבוק בתורה, וכך הם פסקו:

מטות - "מעשים טובים ותלמוד תורה"...

לפני סיום המסע, המקרא מתאר בשיטת "ויסעו - ויחנו" את מסלול הנדודים במדבר. רוב נקודות הציון במדבר לא מוכרות לנו (פרט לסוכות, מרה, ורפידים),

אך כשמתקרבים לדרום הנגב אנו פוגשים את יוטבתה, עברונה, עציון גבר ומדבר צין. בעבר הירדן, ממול הערבה, אנו מזהים את פונון, דיבון, אובות, הור ההר והרי העבריים (לפני נבו).

לפני שנכנסים לארץ יש לדאוג למשרתים בקודש (שבט לוי), שלא קיבלו נחלה משל עצמם, ולמבקשי המקלט שחטאו בשגגה. שבט לוי, מעצם תפקידו בקודש, חייב להתערב בעם, ועל כן כל שבט מחויב להקצות לו נחלות בשטחו, ובכלל - לפרנס אותו (כפי שזה נעשה עד היום...). לגבי החוטאים בשגגה:

"וְהִקְרִיתֶם לָכֶם עֲרִים, עָרֵי מְקַלְט תְּהֵינָה לָכֶם; וְנָס שָׁמָּה רֹצֵחַ, מִכָּה-נִפְשׁ בְּשִׁגָּגָה. וְהָיוּ לָכֶם הָעָרִים לְמִקְלָט, מִגְּאֹל; וְלֹא יָמוּת הָרֹצֵחַ, עַד-עָמְדוֹ לְפָנֵי הָעֵדָה לְמִשְׁפָּט. וְהָעָרִים, אֲשֶׁר תִּתְּנוּ--שֵׁשׁ-עָרֵי מְקַלְט, תְּהֵינָה לָכֶם. אֵת שְׁלֹשׁ הָעָרִים, תִּתְּנוּ מֵעֵבֶר לַיַּרְדֵּן, וְאֵת שְׁלֹשׁ הָעָרִים, תִּתְּנוּ בְּאֶרֶץ כְּנָעַן; עָרֵי מְקַלְט, תְּהֵינָה." (במדבר ל"ה, י"א-י"ד)

מי מכיר ומי יודע את שש הערים?

ממערב לירדן: **חברון** (הרי יהודה)

שכם (הרי שומרון)

קדש (הרי נפתלי בגליל)

ממזרח לירדן: **בצר** (בדרום, בנחלת שבט ראובן)

רמות (בגלעד, בנחלת שבט גד)

גולן (בבשן, בנחלת שבט מנשה)

וכמו שאבא אומר - חשק ברג. חשוב לזכור, בעיקר לרוצחים בשגגה...

בקופסה / אהרון אמיר

כן, עכשו זה ברור, גם זה.
 כל הזמן זה היה. כאן, בפנים, בעמק,
 כמוס, כומס את צפנת-היותו,
 לוּעַג - בְּשֶׁקֶט - לְפַקְפוּקִים וְלִיאֹוֶשׁ,
 לְפַחַד-הָאֶזְזָב וְלִאֲזֶלֶת-הַיָּד.
 כְּמוֹ עוֹרֵק שֶׁל מִי-תְהוֹם
 מִפְּנֵה חַיִּים-וְכַח בְּלֶב-הָאֶבֶן שֶׁל הַיָּקוּם
 תַּחַת נֶד הַסֶּלַע-בְּאֵטָמוּ
 תַּחַת הַר-הַהָר שֶׁל שְׁתִּיקוּתִינִי,
 מִכְחִישׁ בְּעֵלּוּמוֹ אֶת עֵצֶם קִיּוּמוֹ
 וְנִכּוֹן
 כְּעֵצֶם קִיּוּמִנוּ.

עֲכָשׁוּ שֶׁהַסִּילוֹן בּוֹקֵעַ רוֹמָה
 עֲכָשׁוּ שֶׁקוֹל הַמַּיִם-בְּפִרְצָם פְּקוֹל הַרְעָם-בְּגִלְגֵּל
 וְרֵהִטִי-עוֹלָם מִתְרַעְשִׁים בְּשִׂאֲגַת-נוֹצָח,
 עֲכָשׁוּ שֶׁהַקְּלוּחַ מְחַשֵּׁב לְהַצִּיפְנוּ,
 עֲכָשׁוּ בְּרוּר גַּם זֶה, לְכָל אֶחָד:
 כָּל הַזְּמַן זֶה הִיָּה כְּמוֹנָח בְּקַפְסָה.
 עֲמָק, עֲמָק בְּקַפְסָה.

מתוך "יתד - שירים", הוצאת א. לוי-אפשטיין, 1970.

סוף פסוק

"הסתירות כל כך מלאות חיים."

- א.ד. גורדון

לוח מודעות

תיקון טעות

בבמאמר "מלכודת דבש", בגיליון הקודם של "בשער",
 הובא המשל של פרופסור פרוקצ'יה, על "התכנסות של
 שני זאבים וכבשה, המחליטים ברוב דעות על תפריט
 ארוחת הערב". בהמשך לכך, כתבתי "וברור מי הכבשה"
 במקום "וברור מי הארוחה"...

חנן נגרי

הודעה מהמאמר

נשמח לקבל מחברים חומר לפרסום
 ב"בשער": מאמרים, שיתופים, שירים,
 ציטוטים מעוררי השראה, צילומים ועוד.
 אנא שלחו לאימייל:

bashaar.hazorea@gmail.com

תודה מראש ☺

שו"ת - Shoot

10 שאלות ותשובות עם גדעון אמיר

גיל: 81 (רביעי מבני הקיבוץ). מצב משפחתי: נשוי 52 שנה לאראלה. להם 4 ילדים - ורד (51),
 אביב (48), עילים (44) וענת (40) + 12 נכדים.
 מקצוע: הנדסאי מכונות ומוסמך של מב"א למדידות, מוסמך לאבטחת איכות, ממונה בטיחות,
 רב"ש, מנצח מקהלות. ברוב השנים האחרונות, ויותר מ-30 שנה, בצוות אחזקה ופיתוח
 בפלסטופיל ואחראי על מערך מכונות אריזה במפעלים שונים מטעם המפעל.

1 מה הזיכרון הראשון שלך?

בגיל 6-8 הייתי בן טיפוחיו של שומר השדות, יוחנן בן-יעקב.
 רכבתי יחד איתו לביקורים בכפרים השכנים קירי ואבו-זריק,
 הוא על הסוסה "תלמה" ואני על הסוסה "אדומה". התלוויתי
 אליו בביקורים, שנועדו בעיקר להסדיר את היחסים עם השכנים

הערבים, עקב בעיות בשטחי מרעה לצאן וחדירת העדרים
 לשדות הקיבוץ. אני זוכר במיוחד את קבלת הפנים בבית של
 המוכתר באבו-זריק, כאשר הגישו לנו תה עם נענע והרבה
 סוכר, וזה בשעה שבקיבוץ היה חסר גדול בסוכר (הכרנו רק
 מעט סוכר בקוביות).

<<<

2 מה הדבר האחרון שחיפשת ב"גוגל"?

"קנטוס פירמוס" (Cantus firmus). זהו מונח מוסיקלי: קול עליון, ביצירות קוליות למקהלה מעורבת, ש"רוכב" מעל ארבעת הקולות היסודיים, עם חוקיות מורכבת משלו. במסגרת המקהלה בה השתתפתי, בתוכנית להופעה בפסטיבל אבו-גוש, שרנו יצירה של באך, שיש בה את המרכיב הזה של "קנטוס פירמוס". אני משלים לימודי מוסיקה בהתכתבות עם מכללת ייל בארצות הברית. נכנסתי לאתר שלהם כדי להעמיק את הידע.

3 מהו התחביב הכי משמעותי שלך כיום?

מוסיקה! אני כבר שנים שר במקלה מידי שבוע, וליד זה מאזין וגם שר מול המחשב. זכיתי בכך, שאני יודע לקרוא יצירות מוסיקליות כמו שאחרים קוראים ספר, ומסוגל לשמוע כאילו ב"רמקול הפנימי" שלי את היצירה. בנעוריי, וגם לאחר השחרור מהצבא, ניגנתי בכינור בתזמורת הקיבוצים. כינור ראשון במקום מכובד. (ראו תמונה של גדעון מנגן בכינור יחד עם בנו עילם).

4 מהו החטא הקטן שלך ("הגילטי-פלזר")?

אני קם לפעמים בלילה ועושה לי כוס שוקו, שותה וחוזר לישון. ההרגל הזה ראשיתו בערבים בהם שבת מחזורת של המקלה, מלא אדרנלין, והשוקו הרגיע אותי.

5 אם היו נותנים לך שעה - היכן בעולם היית רוצה להיות?

הייתי רוצה לחזור למקום הכי יפה שהייתי בו - הפיורדים בנורבגיה, שם הייתי ב-1967, לאחר מלחמת ששת הימים, בטיול עם אראלה. מימשנו את הנסיעה הזאת באמצעות כספי החתונה. אישרו לי שבועיים חופש. איחרתי לחזור ביומיים ואז נעשה לי בירור משמעותי בשיחת הקיבוץ וזכיתי לגינוי... (אראלה לא גונתה משום שבאותם ימים לא הייתה חברת קיבוץ).

6 מהו הפספוס שלך?

לא יצאנו אף פעם, כמשפחה, לחיות מחוץ לקיבוץ. עם סיום עבודתי במנפטה היו לי כמה הצעות לעבודה ביוון, בטג'קיסטאן ועוד... שלא מומשו. קיבלתי הצעה מפלסטופיל לנסוע לאנגליה, על מנת להריץ קו ייצור חדש למפעל, וזה דחה את ההצעות האחרות.

7 משהו שאתה שואף להגשים בעתיד?

אני לא בטוח שאצליח להגשים זאת, אבל שנים רבות אני חי בתחושה שביכולתי לתרום להזורע באיתור מקורות פרנסה נוספים, שכל כך חיוניים לקיבוץ כעת. בעבר הרחוק הייתי שותף לעובד מעוז באיתור מפעל מב"א, די הרבה בזכות הקשרים שלי עם בן הדוד של אראלה, שהיה מצוי בתחום ועץ לנו. הייתי שמח לו היה קם בהזורע צוות חשיבה בנדון, שהייתי שותף לו.

8 ספר משהו שלא יודעים עליך.

סיפור ראשון: בגיל 16 השתתפתי, במסגרת גדנ"ע אוויר, בקורס טיס ב"שדה דוב" (שעכשיו נסגר) על מטוס אמריקאי בשם

"פוקר" (Foker). יחד איתי היה גם רמי הרפז ז"ל ונעמן דילר, בן עין-החורש שהתפרסם לימים כפושע מסוכן. לאחר שצברתי 8 שעות טיסה עם מדריך, ביצעתי טיסת סולו.

לקראת הגיוס לצבא מויינתי לקורס טיס, אבל התברר שישנה בעיה בחבישת מסכת החמצן, ואם אני רוצה להיות טייס עלי לעבור ניתוח באף. סירבתי והתגייסתי לסיירת גולני, בה הייתי הראשון מהקיבוץ. (ראו תמונה של גדעון על כנף המטוס).

סיפור שני: במשך 3 שנים וחצי (1961-1964) הייתי הנהג של יקב חזן - מנהיג מפ"ם, חבר כנסת, חבר ועדת חוץ וביטחון, ועוד... זכיתי לחוויות רבות ולא פעם בלתי צפויות: פעם אחת נקלעתי למשימה של גביית חובות במועדון "בכחוס" בירושלים. הנהג של קדיש לוז, שהכרתי היטב, פנה אלי בבקשה שאעזור לו לגבות חוב שהמועדון היה חייב לחברה שלו... נכנסתי למועדון, יחד עם חברי הטוב בוכמן ז"ל, ולאחר שיחה נוקבת ואיום על בעל המועדון, הובטח לנו שהחוב ישולם לאלתר. השגנו את מבוקשנו. למחרת מצאתי מעטפה עם שוקולד, ששלח לי הנהג לאות תודה. בעקבות זה קיבלתי הצעות רבות לגביית חובות... בהזדמנות אחרת מצאתי את עצמי יחד עם חזן, יערי והנהג שלו, בשגרירות הרוסית חוגגים את ה-7 בנובמבר, יום המהפכה הרוסית. הרוסים הזמינו רשמית גם את הנהגים, כיאה לסוציאליסטים אמיתיים. טעמתי שם מה זה קוויאר שחור ואדום ועישנתי בפעם הראשונה, ולמען האמת גם האחרונה, סיגר קובני.

9 תכונה אחת בך שהיית שמח להיפרד ממנה.

יש לי זיכרון טוב מידי לגבי פרטים שקשורים להזורע, ולפעמים זה מטריד. עולם האסוציאציות והזיכרונות שעולים בי, כאשר אני שומע משהו שקשור לעבר, הרצון שידעו מה שאני זוכר וכיצד, מתקבל לעיתים לא טוב. יחד עם זה, הדבר מאפשר לי לקבל פרופורציה...

10 משהו שמפריע לך ומשהו שאתה אוהב בהזורע?

מפריע: נראה לי, שהמבנה הארגוני-חברתי-כלכלי של הקיבוץ, מקטין את יכולת הפרט להיות מעורב ומשפיע על מה שקורה, ובעיקר על מה שיקרה בעתיד והמשמעויות המתחייבות מכך.

אוהב: את הנוף בקיבוץ - גם הנוף הסביבתי ולא פחות מכך את הנוף האנושי. למזלי, זכיתי לראות איך הכול צומח ומתפתח כאן, ואני מאוד קשור לכל מה שסביבי. אני שמח על כך שאני חי בשלום וללא עימותים, עם כל חברי הקיבוץ.

תודה לגדעון אמיר על גילוי הלב והנכונות לחשוף מעט מעצמו לכולנו.

להתראות בעיתון הבא עם "גיבור" או "גיבורה" נוספים שמוכנים לחשוף בפנינו מעט מרחשי, הרהורי וסודות ליבם. ובינתיים, תחשבו מה אתם הייתם עונים. ראיי: דני נהב